

## **בחינת זני פימה חדשים במגמת קיצור משך הגידול בשתי רמות מים גליל מערבי 2009**

בועז נוי, דוד שמש – שה"מ גליל מערבי  
ישי קציר – חוות גד"ש גליל מערבי

### **מבוא**

הניסוי במקור היה מתוכנן לבדוק את שלושת זני הפימה החדשים של חברת "זרעי ישראל" בהשוואה לזן המסחרי P-008 המקובל בארץ אך נראה מתאים פחות לתנאי הגידול באזור בהשוואה לאזורים האחרים. המטרה הייתה לבדוק את הזנים בשלוש רמות מים גם כדי לבדוק את התאמתם לאזור וגם על מנת לנסות ולהגיע לקטיף מוקדם יותר על מנת להתחמק מגשמים מוקדמים שעלולים לפגוע באיכות הסיבים ובעיקר על מנת ולנסות להקטין את הנגיעות של השטחים בהלקטית הורודה.

מסיבות טכניות – הזרעים סופקו רק בתחילת אפריל כך שהזריעה התבצעה באיחור של שבועיים מהמתוכנן כך שנאלצנו לוותר על הגידול כפי שמקובל באזור מחשש של פגיעת גשם שיהרוס את כל הניסוי. כדי בכל זאת לא לצאת ללא כלום "הוספנו" למסגרת הניסוי "תצפית חצרות" שביצענו בשטחי גד"ש אשל הסמוכים שנזרעה ב- 15.3.09 וטופלה כמקובל בשטחים המסחריים באזור. תוצאות הניסוי יכללו רק את יבול הכותן מכיוון שבשעת כתיבת סיכום זה טרם נתקבלו תוצאות הניפוט. בכל מקרה מניסויי שדה קודמים ידוע שלכמות המים שניתנה השפעה מועטה עם בכלל על תוצאות הניפוט.

### **תקציר**

שלושה זני פימה חדשים, גולית 1 ו-2 ו-GP-21 והזן המסחרי 008 נזרעו בחוות הגד"ש בגליל המערבי ב-6.4.09 בחלקות קטנות (15X2 מ') והשקו בטפטוף בשתי רמות מים 200 ו-275 מ"מ. כל טיפול ב-5 חצרות. כבקורת שמשה חלקה משקית סמוכה שנזרעה ב-15.3.09 וקיבלה 350 מ"מ מים. קטיף התבצע ב-30.9.09 בחווה ובמשק. לאחר החסרת השפעת השולים המשוערת מתקבל ש-10% הפחיתה ביבול הוא בקירוב מחצית מ-10% הפחתה בכמות המים. ברמת המים הנמוכה היה הזן המסחרי נחות באופן מובהק משלושת הזנים החדשים, בשתי רמות המים הגבות יותר לא התקבלו הבדלים ביבול בין כל הזנים. למרות שלא היו הבדלים מובהקים תמיד נתן הזן GP-21 את יבול הכותן הגבוה ביותר. הוא גם היה הבכיר והנמוך מכל הזנים.

## שיטות וחומרים

המבחן התבצע בחוות הגד"ש האזורית נבחנו ארבעה זנים של חברת זרעי ישראל בשתי רמות מים (מצומצמת ועוד יותר מצומצמת) שנזרעו בחלקות קטנות 4 שורות באורך של כ- 10 מ', 6 חזרות מכל זן, זריעה בתאריך 6.4.09 במזרעת מונוסם. בנוסף לטיפול קדם ההצצה – טרפלן-פרומטרין (250 + 280 גר'ד'), טופלה החלקה ב- 8/5 באנוק - סטיפל (1.5 + 3 גר'ד'). בתאריך 22/4 פוזרו בחלקה חוטי פרומון לבלבול ההלקטית הורודה בשיעור של 50 יחידות לדונם וכן פוזרו חוטי בלבול בשיעור של 25 יחידות לדונם בכל השטחים בהם גודלה כותנה בעונת 2008 בלי קשר לגידול של עונה זו. השקיה ודישון בטפטוף במגמה של קיצור עונה, מתחילת יוני ועד אמצע אוגוסט.

פיקוח המזיקים בחלקה בוצע במסגרת פיקוח המזיקים בחווה וריסוסי ההדברה ניתנו במרסס שרוול בניצב לכיוון הזריעה. קטיפ בקטפת ב- 30.9 של שתי השורות המרכזיות מכל חלקה לשקים שנשקלו. כבקורת שמשה חלקה משקית במשק סמוך שארבעת הזנים נזרעו בה "חצרות". זריעה והנבטה באמצע חודש מרץ, וקטיפ ב- 30.9. טיפול 2 (רמת המים הגבוהה בניסוי) נשלחו לניפוט במנפטה הייעודית. במהלך הגידול לא בוצע מעקב התפתחות מדידת הגובה וספירת ענפי הפרי בוצעו לאחר הקטיפ. הספירה נערכה בכל חלקה בשלושה צמחים תקינים (לא מפוצלים) שגובהם אפיין את גובה הצמחים בחלקה.

הניסוי נזרע ב"אקראיות מסודרת" והניתוח הסטטיסטי באקראיות מלאה, הניתוח הסטטיסטי בוצע בעזרת תוכנת JMP (Tukey-Kramer,  $p < 0.05$ ).

## רשימת הזנים שנבחנו

| שם הזן | מקור       | מעמד         |
|--------|------------|--------------|
| P-008  | זרעי ישראל | ביקורת       |
| GL-21  | זרעי ישראל | מסחרי        |
| GL-4   | זרעי ישראל | מסחרי        |
| GP-21  | זרעי ישראל | לבדיקת האזור |

## טבלה מס. 1 : טיפולי ההשקיה

| חודש    | עשרת | טיפול 1 | טיפול 2 | תצפית משקית |
|---------|------|---------|---------|-------------|
| מאי     | 3    |         |         | 30          |
| יוני    | 1    | 30      | 30      | 25          |
|         | 2    | 7       | 7       | 15          |
|         | 3    | 14      | 20      | 40          |
| יולי    | 1    | 24      | 30      | 40          |
|         | 2    | 45      | 65      | 75          |
|         | 3    | 45      | 60      | 50          |
| אוגוסט  | 1    | 28      | 40      | 35          |
|         | 2    | 7       | 23      | 30          |
|         | 3    |         | 5       | 10          |
| סה"כ    |      | 200     | 275     | 350         |
| % ממשקי |      | 57      | 78      | 100         |

## תוצאות

### טבלה מס. 2: יבול כותן

| <b>מסקי</b> | <b>ל.מ</b> | <b>2</b>   |   | <b>1</b>   | <b>טיפול</b>   |
|-------------|------------|------------|---|------------|----------------|
| 535         |            | 523        | B | 438        | P-008          |
| 514         |            | 530        | A | 513        | GL-1           |
| 541         |            | 537        | A | 520        | GL-4           |
| 565         |            | 553        | A | 519        | GP-21          |
| <b>539</b>  |            | <b>536</b> |   | <b>498</b> | <b>ממוצע</b>   |
| <b>100</b>  |            | <b>100</b> |   | <b>93</b>  | <b>% ממשקי</b> |

רמת מובהקות 0.05

### טבלה מס. 3: גובה הצמחים ומספר ענפי הפרי שניקטפו

| <b>2</b>        |                 | <b>1</b>        |                 | <b>טיפול</b> |
|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|--------------|
| <b>מ.ס. ע.פ</b> | <b>גובה צמח</b> | <b>מ.ס. ע.פ</b> | <b>גובה צמח</b> | <b>זן</b>    |
| 12.5            | 110             | 11.8            | 95              | P-008        |
| 11.5            | 108             | 11.3            | 100             | GL-1         |
| 12.0            | 103             | 11.4            | 101             | GL-4         |
| 12.5            | 95              | 12.6            | 97              | GP-21        |
| <b>12.1</b>     | <b>104</b>      | <b>11.8</b>     | <b>98</b>       | <b>ממוצע</b> |

בשטח המסחרי לא התבצעה בדיקה מפורטת כמו בחלקת הניסוי אך מהספירות שבוצעו הניבו כל הזנים כ- 14-15 ע.פ וגובהם היה 120-130 סמ.

## סיכום

כאשר בוחנים את השפעת רמת המים על היבול מתקבלת התוצאה המוכרת שהקטנת מנת המים ב-20% גורמת לפחיתה של כ-10% ביבול. לגבי התוצאות בטבלה יש להביא בחשבון השפעת שולים של כ-10% בחלקות הקטנות אותם יש לגרוע מהיבול שהתקבל וככל שמקטינים את מנת המים השפעת השולים גדלה.

למעט רמת המים הנמוכה בה יבול ה- P008 היה נמוך באופן מובהק מזה של הזנים האחרים בשתי רמות המים הגבוהות יותר לא התקבל הבדל ביבול בין הזנים.

אם זאת הזן GP-21 נתן בכל רמות המים את יבול הכותן הגבוה ביותר וזאת בדומה לתוצאות שהתקבלו באזור בשנה שעברה ובניגוד למה שקורה באזורים אחרים. מהתרשמות בשטח (כאמור לא התבצע מעקב צימוח ניתן היה לראות שה GP-21 בכיר יותר כך דבר שאפשר לו למצות טוב יותר את פוטנציאל היבול שלו.

לאור התוצאות רצוי לבדוק את זני הגולית וה- GP ברמות מים גבוהות יותר מהמקובל באזור אם כי חשוב לזכור שיתכן שלאור העובדה (לפי הצהרת היצרן) שהזנים הם "מרכזי יבול" יתכן שהבעיה באזור היא לא מגבלת מים אלא מגבלת קרינה דבר שנותן יתרון לאזור הדרום בהשוואה לגליל המערבי שבו תקופת צבירת היבול העיקרית מאופיינת בעננות רבה.